

O festivalu 2014 – sobota

Stejně mlžné ráno, jako předchozí dny, vívalo početné účastníky soutěžní přehlídky filmů mladých autorů, tentokrát ale již bez policejní asistence a blikajících majáčků, což s ulehčením kvitovali šoféři, kteří poznovu – včetně mne – porušili zákaz vjezdu. V téměř do posledního místečka naplněné projekci to vibrovalo lehkou nervozitou a napětím nejen mezi přítomnými autory a jejich spolutvořiteli a fandy, ale i mezi školiteli a supervizory, kteří v tematických letních táborech, ve filmových kroužcích nebo při multimediální výchově na školách, vedou a pomáhají motivovat začínající mladé filmaře.

Jedna ze soutěžních kategorií zahrnuje totiž filmy, které vytvářejí malí filmaři s dospělým vedením. Zbývající dvě kategorie jsou věnovány filmům tvůrců do 16. respektive do 20. let.

Do soutěže bylo přijato 28 filmů plus čtyři další, které byly ale promítnuty v mimosoutěžní sekci a překlenuly tak nervózní čekání na výrok trojčlenné poroty, které se v tu dobu až kouřilo z hlav, aby její resumé bylo spravedlivé a objektivní.

Již první soutěžní filmy, napověděly, že témata, která si mladí filmaři v současnosti volí pro svou výpověď, jsou daleka těch bývalých a zhusta prezentovaných nápodob renomovaných tvůrců, v jichž filmech se to špiony, nájemnými střelci a dealery drog jenom hemží, kde se za každým rohem předává kufřík buď dolarů či kokainu, kde se ani na záchod nechodí bez kalašnikova a kde vítězí absolutně neprůstřelný kladák s úsměvem v jednom koutku úst a s párátkem v druhém.

Nic takového. Film *Láska na kolečkách*, Petry Konečné, Marka Petříka a kolektivu z Němčic nad Hanou, který soutěž otvíral, vypovídá o nebezpečných sociálních jevech, jako je xenofobie, elitářství či pseudonáboženské sektářství, zde prezentované na příběhu včleňování se vozíčkáře do falešně semknutého kolektivu gymnazistů. Pravda, trochu nepřesvědčivě působí apriorní vztah ke spolužáku na vozíčku, nicméně poselství o prozření a objevené empatii, je upřímné a srozumitelné.

A i další filmy předkládaly témata závažná, ne sice vždy filmařsky kvalitně zpracovaná, ale silná nejen v tom, co chtějí říci, ale i v odvaze, že takto činí. Tady mám na mysli film *Za branou*, Anity Baselové a Daniela Kupsy z Lanškrouna, o strastech, tužbách, začínajících láskách a snech mladých obyvatel Dětského domova, ale i o problematické zkratové revoltě několika z nich či stejně filmařsky

neohrabaný, ale upřímný film Lukáše Hanáka z Kunovic, Převlek, meditující formou citátů a obrazových kapitol nad problémem, zda pod tlakem vždy zvolím správné a sobě obhajitelné konání.

Před podobnou výzvou, rozhodnutí se pro správnost svého konání, jsou postaveni hned dva aktéři filmu Přepadení autora Matěje Čipery. Sám autor, coby představitel hlavní role, ale i jeho filmový a dle shody jmen asi i skutečný otec. Problémy obou jsou trochu odlišné, ale obě rozhodnutí jsou pro každého neméně závažné. Film, který natočili neslyšící žáci beze zvuku a opatřili pro srozumitelnost titulky, si diváka získává svou upřímností, maximálně sympatickou naivitou, ale i kupodivu skvěle čitelným záběrosledem, plynulostí vyprávění a až odzbrojující hereckou přímočarostí a fortelem! Obdivuhodné. Vůbec herecké party jsou výtečné u všech, snad je to dáno jejich hendikepem, kdy slova dotváří nejen danými gesty rukou, ale i, nazvěme to pantomimou, pomocí již „slovům“ dodávají váhu a citovou podmalbu. Ať o tomto filmu přemýšlím, jak chci, stále se mi vtírá na mysl jedno slovo – pohádka. Jakoby celá koncepce filmu byla promyšleně vybudována na půdorysu pohádky a takto, včetně znalosti a snahy o aristotelovské budování dramatu je pojata. Vyprávění a děje jsou jednoduché, nikdo se ničemu nediví, hlavní hrdina jde z trápení do trápení, a byť je příběh mnohvrstevný, jednotlivé děje a scény dávají bezproblémově čitelný ucelený tvar. Nic netrčí, nevymyká se, nebudí nechápavé otázky, zručná kamera dává dobrý přehled, nehraje se na drama, i když by tomu děj sváděl. A jako v každé pohádce, všechno nakonec dopadne dobře, chlapec je poučen a slíbí nápravu a tatínek přijde s pugétem. Ale dlužno poznamenat, že výpovědní hodnotu to ani omylem nezlehčuje, problémy aktérů jsou vnímány opravdu vážně a pohádka, jako je tato, může divákovi sdělit a ovlivnit ho více, než uslzené drama.

Samostatnou kapitolu si zasluhují filmové počiny autorky Kateřiny Němcové z Brna, která je nejen autorkou plodnou, ale i autorkou nehledající snadná témata, spíše naopak. Děje jejích filmů jsou složité nejen svou vrstevnatostí a bohatstvím zápletek, ale i bytostně ženským uchopením, viděny prizmatem ženského pohledu, a to vše podporováno krásnou umešlostí s jakou své filmy dotváří. V letošní přehlídce soutěžila s filmem Tam, kde všechno končí, příběhem mladé ženy, která se dosud nevzpamatovala ze silného traumatu z dětství a díky své neschopnosti vnímat realitu, je schopna nepochopitelného tragického činu.

Děj jejího druhého filmu Když vysvitne slunce, má opět kořeny v nedaleké minulosti a pojednává o vyrovnávání se dvou bratrů se smrtí jejich matky a i o nacházení vztahu samých k sobě. Zatímco mladší chlapec je ještě předškolák, starší je puberták s již svému věku vlastními zájmy a směřováním. Otec, který

tragedii neunesl a propadl pití, jim oporou není a tak si zbyli před tím složitým žitím sami, s maminkou již jen v srdci.

Krásný příběh, nesmírně lidský, do kterého se autorka zakousla a i při vědomí jistých hereckých, scénářistických a i jiných nedokonalostí neváhala tento příběh, byť je to kláda i pro zkušeného režiséra, natočit, protože to prostě musela. A díky jí za to.

Jakými pomyslnými vrcholy přehlídky byly tři filmy, které, již při prvním pohledu nesou pečeť od Múzy či Boha políbeného filmaře a i skoro jasnou představu o jejich směřování.

Ten nejkratší má jen pár sekund přes minutu, téma, které zobrazuje, vnímáme obecně jako závažné a už vůbec ne hodno zlehčování; zde šla ale pieta stranou a vznikla krásná anekdota. A přestože se děj filmu odehrává za války a skutečný esesák s vlčákem honí evidentně židovské děvče, po pointě vybuchne kino ve smích. Odvážným autorem je Martin Mach z Prahy a film se jmenuje 1942.

Delším filmem se prezentoval již ostrřílený mladý filmař Šimon Štefanides, jehož název Dva v jednom, trochu zbytečně napovídá, jak děj filmu dopadne. Krátký příběh o ukládání urny do hrobky je ukázkou vyvrátě a kvalitní filmařiny a je předznamenán velkou Šimonovou zbraní, totiž na malé ploše, v několika větách a celkem žádném výrazném ději dokáže mistrně vykreslit tři výrazně rozdílné lidské postavy příběhu!

Filmovou fantazií je film Vycpaná duše, Jana Karla Pavlíka z Prahy a pro mne absolutní vítěz letošní přehlídky. Je to ryzí filmařina, film báseň, film, který naplní duši radostným a přesto lehce bolestným tetelením, kdy zadržujete dech aby jste tu krásu nepolekal a ona nezmizela. Film plný symboliky, lehkých nápověd a suverénního, formálně vytříbeného provedení. Zkrátka filmová fantazie, filmový pocit! Kdybych měl vysvětlit, co tento film představuje a co chce říci, asi bych se stoprocentně neshodl s autorem, ale s tímto filmem je to jako s krásnou písní zpívanou v jazyce, kterému nerozumím. Výběr nástrojů, melodie, tóny a pak hlas, jeho barva, jiskřivý dialog s melodií, to vše nevnímáte jednotlivě, ale jako jednolitou symfonii, která Vás pohltí a způsobí, že ve Vás narůstá libý pocit a jakési samozřejmé a krásné uspokojení.

Zde je na místě omluva, kterou беру na svá bedra za celou porotu, totiž tento autor J. K. Pavlík soutěžil loni s filmem, jehož název již si nevybavím, ale byl to inscenovaný dokument o holocaustu a byl natočen stejně suverénním a filmařsky

do té míry zralým způsobem, který porotu zmátl, že neuvěřila, že takto mladý tvůrce natočil film sám.

Celá letošní soutěžní přehlídka měla vysokou filmařskou úroveň, objevila se i nová jména kupř. Dominik György, filmař s velkým potenciálem, který soutěžil s filmem Different, který spíš vnímám jako fantasticky zvládnuté cvičení a lze se jen nadít příběhového filmu, který, při své skoro zralé filmařině natočí.

Rozporné pocity, ale i dobré pasáže a vtipný text nabídl film Dominika Vontora z Ostravy s názvem Moderní průvodce starou Prahou.

Lehce divný a dost jízlivý mně přišel film s velkým otazníkem na konci Jen Tvá, Dominika Kalivody z Litomyšle.

Krásné verše a krásné obrazy ctí film Mrtvé milenky cit, Anity Baselové a Daniela Kupsy, film lehce degradován obrazovou podobností s profesionálním provedením.

Dítě otrokář, film Kristýny Tlapákové vtipně propojuje dětské vnímání panenky s realitou, jejíž pravou tvář, silně zdecimovanou, ale již nenabídne.

Osobně mne zklamal počín nadějného filmaře Martina Štůbera, Hra, nedůsledně využívající filmový potenciál, jaký interakce dvou hráčů nabízela.

Potěšitelné zastoupení měli mladí autoři z Brna a bylo jich opravdu hodně, posuďte sami: Protikuřácký film Utíkej, kde autorský kolektiv do děje rafinovaně včlenil a uplatnil své parkurové dovednosti, nebo velmi nadějně se rozvíjející film Jaro v Brně, ekologicko-detektivní počín Případ detektiva Čmuchala, do historického exkurzu se pustili autoři v černobílém, jakoby archivním filmu o slavném brněnském prýglu, Brněnská přehrada v ohrožení, dále je tu film kolektivu Lávká s názvem Ztraceni v lese a pak jsou tu sólo brněnští autoři Patrik Polák a Matyáš Polák nebo Markéta Meluzínová. No a nošením dříví do lesa je neuvést v tomto výčtu Pavlínu Taubingerovou s jejími filmovými, spíše glosami z letního tvůrčího tábora.

Tradiční filmovou líheň z Blanska reprezentovali dva nejmladší autoři festivalu Aleš Vlastimil Havelka s milým filmovým vyznáním o hrdosti nad pestrou nabídkou, která zdobí jeho vlastní školu Den otevřených dveří, a Richard Uhlíř s rozkošnou filmovou vizí předvídající, jak nám tabletové šílenství přehodnotí tak bytostně lidský úkon jako je polibek. Film se jmenuje přesně tak, Polibek.

No jo! Začínali jsme mlžným a nevlídným ránem a končíme v pozdním prosluněném odpoledni. V rozpravě nad jednotlivými filmy byli autoři i autorky pochváleni za to, co pochvaly hodné bylo a lehce vytaháni za uši za promarněné příležitosti. Ceny, které jednotlivým filmům přiřkla porota byly rozdány, kolektivní foto se doufám opět povedlo a po mnoha stiscích rukou a polibcích na rozloučenou se Labyrint pozvolna vyprazdňoval a letošní Malý filmový festival mladé tvorby lehce skomíral, až tiše skončil.

A lze se jen těšiti, že se sejdem zase za rok. S novými filmy, s novými filmaři, s novými nápady a v plné síle!

Milan Šebesta